СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 169. Джерзі Сиӣі, Н. Дж., середа, 12-го серпня 1942. No. 169. Jersey City, N. J., Wednesday, August 12, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

СЕКРЕТАР НАКС КЛИЧЕ РОБІТНИКІВ ДО ГАРТУ, ПОТРІБНОГО ДО ВИГРИ ВІЙНИ

КАРНІ (Ню Джерзі). — Секретар фльоти, Накс, вручаючи відзнаку „Е" Федеральній Компанії Будови Кораблів в Карні, Н. Дж., за знамените виконування воєнної роботи, виголосив до робітників промову. В тій промві він сказав, що кораблі, витворені в Карні, нині беруть участь в боях на Пацифіку. Він далі говорив, що, будуючи кораблі, робітники теж стають дуже важними вояками в цій війні. Вкінці він говорив, що перемога напевно прийде, але шлях до перемоги веде через труд, повяту і ріжні невдачі. „Ми маємо перед собою Валей Форджес і за ними щойно лежить перемога", говорив він.

БРАК СИРІВЦІВ СПИНЮЄ ДЕЯКІ ФАБРИКИ.

ВАШИНҐТОН. — Комітет Праці, в Раді Воєнної Продукції, оповістив, що внаслідок браку сирівців в деяких фабриках, що виробляють воєнні матеріяли, праця припиняється і вони почали вже відкладати робітників та зменшувати години праці. Браком сирівців є діткнених біля тисячу фабрик, говорить в меморіялі до голови Ради, Дональда Нельсона, згаданий Комітет Праці.

КРИТИКУЮТЬ ДОНАЛЬДА НЕЛЬСОНА.

ВАШИНҐТОН. — Конґресовий Комітет „Дефенз Міґрейшен", висказав дуже гострі критичні завваги на адресу голови Ради Воєнної Продукції, Дональда Нельсона, кажучи, що та Рада починає зле виконувати свої обовязки, а то тому, що мимо уповноважень президента вона почала випускати свої обовязки і авторитет з рук, на користь військових чинників. Внаслідок цього воєнна продукція залишається позаду.

БУДОВА КОРАБЛІВ ВИПЕРЕДЖУЄ ПЛЯН.

ПОРТЛЯНД (Ореґон). — Місцева компанія будови кораблів, котра побудувала вантажний корабель спродовж 46 днів, заявила, що той час буде ще більше вкорочений і відтепер вона буде витворювати один корабель впродовж 35 днів. Вона побудувала такий будівельний док, в котрім праця відбувається на подібній засаді, що праця в фабриках автомобілів, з системами поясів. Автоматичні двигуни приносяті робітникам частини на місце і ті, виконавши свою роботу, автоматично відсилають дані части до другої ґрупи робітників.

КАЛІФОРНІЙСЬКА КОМПАНІЯ 200 ДНІВ ПОПЕРЕДУ ПЛЯНУ.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС. — Каліфорнійська Корпорація Будови Кораблів виконала будову 55 кораблів, по 10,500 тон кожний, звані „либерті шипс" на двісті днів скорше, ніж це було в пляні. Тепер та сама компанія дістала чергове замовлення на 15 кораблів того самого типу. Нині згадана компанія витворює корабель впродовж 62 днів; перший корабель вона будувала пять разів довше. Час витвору згадана компанія далі вкорочує.

АВТОРИЗУВАННЯ БУДОВИ ВЕЛИЧЕЗНИХ ЛІТАКІВ.

ВАШИНҐТОН. — Дональд Нельсон, голова Ради Воєнної Продукції, уповажнив компанію Кайзера на західнім побережжі до будови 500 величезних повітряних лодок, типу „Марс". Тип цього літака дотепер був в експерименті. Він має 70 тон ваги і може на собі помістити півтора сотки узброєних вояків, разом з воєнними автами, званими „джіпс". Ці повітряні лодки можуть летіти через стратосферу і в тій цілі побудовано на них спеціяльні замкнені кімнати, з апаратами для контролі тиснення повіря. Водночас Дональд Нельсон звелів собі предложити пляни для нового типу неревозового літака, що мав би 200 тон ваги.

ЛІТАКИ ВИРІШАТЬ ВІЙНУ.

НЮ ЙОРК. — До Америки прибув британський повітряний маршал, Лойд, котрий командував британськими літаками, що стояли на Мальті. Маршал Лойд говорив, що літаки це найважніша зброя і вона вирішить війну. Це завдяки літакам Державй Осі дотепер не здобули Північної Африки, говорив він, а також не оволоділи Середземним морем. Держави Осі страшенно бомбардували Мальту і хоч завдали їй великі втрати, але її не поконали. Він говорив, що Америка найкраще зробить, коли буде будувати якнайбільше всілякого роду літаків, включаючи транспортових.

ПОВОРОТ ЖУРНАЛІСТА З ДАЛЕКОГО СХОДУ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — До Бразилії причалив корабель „Ґрипсгольм", на котрім приїхало з Далекого Сходу біля півтора тисячі ріжного роду втікачів. Серед них є багато американських журналістів, котрих захопила була в Китаю, або в Японії, війна. Ті журналісти тепер описують настрої, пануючі в сучасну хвилю в Японії. Вони однодушно стверджують, що японський цісар сам не знав про вибух війни і що теперішний японський премієр Тоджо має манію величности та хоче захопити всю владу вдома, яктеж оволодіти цілим світом. Він дійсно мріє про підбиття цілої Америки і про влаштування збройної паради в нюйорському порті.

ПІДПОЛК. АРОФ ПРИЗНАНИЙ ВИНУВАТИМ.

САН ФРАНЦІСКО. — Підполковника фльоти, Моріса Арофа, військовий суд одноголосно узнав винним перекупства, яктеж підкопування військової моралі. Перед суд поставив Арофа співак Тоні Мартин, від котрого Ароф домагався в роді хабаря — авта. Ароф поповнив також інші проступки.

Американські Збройні Сили Захоплюють Бази На Соломонських Островах

ВАШИНҐТОН. — Начальний вожд американської фльоти, адмірал Кінґ, видав комунікат, пояснюючий теперішню битву, що розгорілась між японськими й американськими силами на Далекому Сході, біля Соломонських островів. Адмірал Кінґ говорить, що американські сили висіли на остров Фльорида та захопили японську базу в Туляґі. Японці відразу поставили скорий і рішучий спротив. Боротьба ведеться вже третий день і в ній заанґажовані по обох боках великі сили. Треба сподіватись також з нашого боку більших втрат. Дотепер можна було ствердити втрату одного американського кружляка, ушкодження двох кружляків, двох нищівників і одного транспортового корабля. Японці втратили багато літаків, як теж велике число їхніх кораблів зроблено нечинними. Та акція була започаткована американцями і її треба уважати як перший крок до американської офензиви на Далекім Сході. Дотепер американські сили, навіть коли відносили на японцях перемоги, були все в дефензиві, себто були нападені японцями і від них оборонялись. В тій боротьбі говорив далі Кінґ, беруть участь кораблі, маринарка, та деякі повітряні частини зпід команди ген. МекАртура в Австралії. Фльотою командує адмірал Ґормлей.

ПРАВИБОРИ В НЮ ЙОРКУ Й ІНШИХ СТЕЙТАХ

НЮ ЙОРК. — Минулого втірка відбулись в нюйорському стейті правибори кандидатів на ріжні стейтові уряди, як теж на партійних представників, що номінуватимуть кандидатів на ріжні уряди в других виборах. В передвиборчій кампанії багато говорилось про ті політичні погляди в заграничній політиці, які кожний кандидат мав перед нападом Японії на Америку. Вслід за тим деякі кандидати йдуть до виборів не маючи попертя жадної партії. До кандидатів, яким закидають „ізоляціонізм" належить Гемилтон Фиш, яктеж Маркантонію, котрого все піддержували комуністи та котрийбув колись дуже завзятим ізоляціоністом, доки Гітлер не вдарив на Совети.

ВОЄННЕ ПОРІВНАННЯ

ЛЕНСІНҐ (Мішіґен). — Одна місцева фабрика в Ленсінґ, „Осмобіль", витворила за один місяць два рази більше гармат, ніж їх уживали обі противні армії біля Ґетісбурґу, в часі громадянської війни.

Майкопські Нафтові Поля Захоплені Німцями Подає Москва

МОСКВА. — З советських офіційних звідомлень виходить, що таки німці заняли Майкопські нафтові поля, що видають 7% тої нафти, що їх продукують в Советах. Далі говориться в звітах про дуже завзяті бої, в яких особливо відзначили себе кубанські козаки, що розторощили румунську кавалерію. Советські частини постійно атакують німців під Сталінградом і там німці не роблять ніяких посунень вперед. Там теж завдають німцям найбільше втрат, з чого виходить, що Советам особливо залежить на тім, щоб Сталінград вдержати. Так само не мають німці успіхів і під Воронежом, хоч постійно атакують. Та на Кавказі, як подає американський кореспондент Ралф Паркер, положення для Советів стає щораз гіршим.

АМЕРИКАНЦІ БОМБАРДУЮТЬ БЕНҐАЗІ

КАЇРО. — Американські бомбовики бомбардували три кораблі, що знаходились в Бенґазі, лібійській пристані, що є в руках „Осі".

АМЕРИКАНСЬКІ ЛЕТУНИ В КИТАЮ

ЧУНҐКІНҐ (Китай). — Нема дня, щоб не було чути про налети американських летунів на пристані й міста, що є під японською окупацією. І так бомбардовано без ніякої втрати по американськім боці пристань Гайфонґ в Індо-Китаю. Ця пристань відігравала і відграє велику ролю, бо через неї переходять японські воєнні транспорти. Воєнна кватира ґен. Джозефа В. Стилвела подає ще і про бомбардовання японської станиці, що положена над рікою Янґце, недалеко Ганкова. Звіти згадують ще й за інші американські бомбардовання.

ҐАНДІ Й НЕГРУ АРЕШТОВАНІ.—З Індії доносять, що індійська влада арештувала „духового провідника" гіндусів Могандаса К. Ґандія, що його бачимо на образку зліва, та його головного співробітника, Пандіта Негру, що стоїть зправа. Обидва вони, враз з Всеіндійським Конґресом, заявились за „пасивний опір", який уже довів до проливу крови і заворушень по ріжних містах Індії. Бажають таким чином змусити Анґлію визнати Індію вже тепер незалежною державою. Анґлійський уряд приобіцяв це зробити по війні.

НЕЗАБАРОМ БУДУТЬ АТАКУВАТИ НІМЕЧЧИНУ СПІЛЬНО, ЗАПОВІДАЄ ҐЕНЕРАЛ СПАЦ

ЛОНДОН. — Нема ніякого непорозуміння між американською і британською командою в справі повітряної офензиви проти Німеччини, як це подавали деякі ґазети. Навпаки, є повна згода, а вже в найближчій будуччині будемо бачити великі американські повітряні сили, що разом з британськими бомбардуватимуть Німеччину на великі розміри. Таке заповів ґен. Спац, що командує американськими повітряними силами в Европі. Він ще підкреслив, що завдяки тісній співпраці офензива проти Німеччини зачнеться скорше, як це було пляновано. Ґен. Спац дає признання британцям, що діляться з американцями своїм воєнним досвідом і не хочуть, щоб американці гинули через незнання того, за що британці вже заплатили життям своїх летунів. Усю ту тайну науку передають вони тепер американським летунам, а американці мають тепер нагоду набути ось такий досвід, не наражуючи свого життя.

ЩОРАЗ БІЛЬШЕ АМЕРИКАНСЬКОГО ВІЙСЬКА

ЛОНДОН. — З кожним днем збільшаються в Анґлії американські військові ряди, головно летунські. З того заключають, що вже близький той день, коли американці зачнуть бомбардувати Німеччину на велику скалю.

В ІНДІЇ ЗАВОРУШЕННЯ ЗБІЛЬШАЮТЬСЯ

БОМБАЙ. — Американські пресові аґенції ствердждують, що тяжко подати вірний образ того, що тепер діється в ріжних частинах Індії. Але так є, що неспокої тривають далі, а навіть збільшуються. Начисляють досі 18 жертв у людях і 209 ранених. Це за два дні. Між вбитими є теж і полисмени. Найгірше є в Бомбаю. Тут нападають на залізниці, боси і трамваї. Був випадок, де клали маленьких дітей під колеса трамваю, щоб так спинювати рух. Обкидують камінням полисменів, що розганяють товпи. Те саме роблять з тими, що поотворали склепи, чи пішли до роботи до фабрик. Теж запалюють ґазолінові стації й будинки. Багато фабрик не працює.

ҐАНДІ НЕ ГОЛОДУЄ

БОМБАЙ. — Найгіршого надіються тоді, колиб Ґанді зачав заповіджену „голодівку аж до смерти". Та так є, що він не голодує.

ХОТІЛИ ДІСТАТИСЬ ДО ЗАСТУПНИКА КОРОЛЯ

НЮ ДЕЛІ. — Частина демонстрантів вдерлась аж у підніжжя гори, на якій стоїть палата заступника британського короля. Поліція їх завернула.

ПОБОЮЮТЬСЯ ЗА КАЛЬКУТУ

КАЛЬКУТА. — В Калькуті покищо досить спокійно, а це дуже важне, бо тут є сконцентрована вся воєнна промисловість. Та і тут іде аґітація за замкнення фабрик. В деяких уже припинено працю.

ДУМАЮТЬ, ЩО ІНДІЯ ВСПОКОЇТЬСЯ

ЛОНДОН. — В урядових колах панує переконання, що те, що діється в Індії, не є чимсь надзвичайним і тому не скликується парляменту на спеціяльні наради в справі подій в Індії. Думають, що індійський уряд дасть собі раду.

ВІРИТЬ, ЩО РОСІЯ БУДЕ ДЕРЖАТИСЬ

МОСКВА. — Ґен. Фалет Бредлі, спеціяльний американський висланник до СССР в справі наладнання американських воєнних достав до Советів, є свято переконаний, що Росія не піддасться і видержить боротьбу з Німеччиною.

УРЯД НЕ НАРІКАЄ, А ТІЛЬКИ НАСЕЛЕННЯ

МОСКВА. — Адмірал Вилйем Г. Стендлі, американський амбасадор до Советів, каже, що він не чув, щоб советські власти нарікали на те, що досі не отворено „другого фронту" в Европі. Але признав, що російський нарід „є, природно, розчарований".

КАЖУТЬ, ЩО БАЧИЛИ ПІДГОТОВКУ

СТОКГОЛЬМ. — Часопис „Тіднінґенс" подає цитати з німецької преси, з яких виходить, що німецькі повітряні розвідчики, що літали над Анґлією, завважили велику підготовку до інвазії Европи.

СУДЯТЬ АМЕРИКАНСЬКОГО ВОЯКА

ЛОНДОН. — Перед американським воєнним судом станув американський вояк, Трейвис П. Гемонд з Тексас, якого обвинувачує анґлійська дівчина за те, що він її мав атакувати, коли собі дещо підпив. Та нема нікого, щоб зізнав таке, з чого можнаб вносити, що так дійсно було.

ЧЕСЬКЕ ВІЙСЬКО В СОВЄТАХ

ЛОНДОН. — Виглядає, що як минулої світової війни були в Росії чеські полки, що стали зародком армії нової чеської держави, так подібно готово статись і тепер. Ґенерал Інгр, командант чехословацької армії, заповідає, що в короткому часі побачимо в Советах чеських вояків, вбраних в британські мундури. Казав, що бачив в Росії чеських вояків, що були під Тобруком, чи ная інших фронтах. Усі вони підготовляються тепер до нової воєнної кампанії.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Осторога Самого Уряду

Ми мусимо ту війну виграти! Мусимо віднести цілковиту перемогу, бо тільки таким способом пролята кров не піде намарно, бо тільки тоді матимемо змогу побудувати новий і кращий світ, знищивши зародки нових воєн, насильств і неволі. Але так є, що ми можемо цю війну програти . . . А тоді всі наші жертви, в людях і грошах, що їх поносимо, можуть здатись на ніщо. Та цього не буде, але тільки тоді, коли ми собі вже тепер ясно скажемо, що того всього, що ми тепер даємо, щоб війну виграти, є — замало.

Ось такі речі не подає нам якийсь журналіст, радіовий коментатор, политишен чи якийсь пропаґандист. Це подає нам сам наш уряд. Це каже Елмер Дейвис, начальник Бюра Воєнних Інформацій, якому президент Рузвелт отсе поручив, щоб інформувати американську суспільність про війну чесно, правдиво і розумно.

Елмер Дейвис не забрав голос у справі якоїсь одної воєнної події. Він теж не говорить нам про те, скільки Обєднаним Державам затоплено кораблів, чи скільки Обєднані Держави нанесли шкоди Державам Осі. Ні того, скільки ми вже випродукували зброї, а скільки ще треба, і т. п. Він бере під увагу все те, про що ми знаємо чи чуємо, як і те, чого не знаємо, а що є державною чи воєнною тайною. І на піставі того всього заставляє американський загал до дуже серіозної застанови. А що тепер є над чим думати, то видно вже хочби по тім, що вашинґтонські кореспонденти доносять, що в розмовах в столиці краю уже ніхто не думає про те, щоб та війна могла закінчитись навіть у 1944. році . . .

Цілком зрозуміло, що коли американський нарід рішений війну виграти, а та війна мусить бути довга і крівава, щоб ми могли перемогти, то треба відразу нам усім усе те мати перед очима, з тим погодитись як з конечним лихом і бути тепер готовим до найвищих зусиль. І зложити принаймні такі жертви, які вже зложили ті народи, що вже так довго воюють з Деравами Осі й рішені далі з ними воювати.

Замітне те, що наш уряд вибрав для остороги американського громадянства такий момент, коли вороги Обєднаних Держав можуть виказувати поважні успіхи, себто, коли требаб було подавати щось таке, що „додавалоб відваги" упадаючим на дусі. Та добре, що так сталося, бо вже підносились нераз голоси, що американці є „мягкі" тільки в очах пропаґанди Ґебельса. Тому не треба присипляти їх солодкими надіями, а краще відноситись до них як до людей мужніх і казати їм чисту правду. Отже уряд сказав нам тепер таку правду! Сказав нам, що ми виграємо, але це забере довгого часу і багато людських жертв. Нагадав нам, що вороття нам нема, як нема ніякої можливости якогось замирення з аґресорами.

Отже є і буде затяжна війна, що, не зважаючи на втрати і кошти, буде вестись так довго, поки вороги не зістануть цілковито розторощені.

ДЕ КОРІНЬ ЛИХА В ІНДУСЬКИХ ВІДНОСИНАХ ДО АНҐЛІЙЦІВ

Накладом Пресі Оксфордського університету появилася книжка під наголовком: **Місія Крипса.** Обговорює вона відому місію сера Стефорда Крипса до Індії, кілька місяців тому, що, як звісно, мала на цілі полагодити фатальне непорозуміння між британським урядом і гіндусами. Автором книжки є Р. Кавпленд, котрий здавна студіював конституційні проблєми Індії, а книжка його написана за згодою сера Крипса, хоча, як каже автор, вона є зовсім особиста й неурядова.

Найзамітнішим причинком до розґляду британсько - гіндуської проблєми з боку Кавпленда можна назвати його уваги про умові наставлення гіндусів до британців. Є це наставлення повного недовіря. Дійшло воно до такого ступня, що, за досвідом Р. Кавпленда, гіндуси стрічають усяку пропозицію, ба навіть вістку, подану британцями, зо зовсім закритим умом, себто ось такої пропозиції, чи вістки, зовсім до свого ума не допускають.

Зрештою, за виводами Кавпленда, недовіря гіндусів до британців це стара історія. Одначе війна дала йому нове й гостріше вістря. Бо нині гіндуси, через це своє недовіря, можуть не довіряти британцям навіть у тому, в чому британці говорять правду й що вони обіцюють зовсім щиро, і то можуть не довіряти британцям, коли таке недовіря може коштувати багато британців, а ще більше самих гіндусів.

Кавпленд наводить довгу низку випадків, у котрих гіндуські націоналісти відмовлялися вірити щонебудь, з чим британці мали щонебудь до діла.

У зимі 1941—1942 року Кавпленд мав нагоду говорити довше з багатьома членами Все - Індійської Конгресової партії. „Вони всі без виїмку трактували мене", — пише Кавпленд, „в дуже приязний спосіб і відповідали на мої питання з найбільшою чемністю й терпеливістю. Одначе майже без виїмку вони видимо не вірили в те, що я їм говорив. Я пояснював, як міг найліпше, що повне урівноправнення гіндусів уже не є в Британії спірним питанням".

Він переконував членів Конґресу, що за двацять літ британська публична опінія вже рішилася перестати сварку за самоуправу Ірляндії та що від вибуху війни вона прийшла до такого самого рішення в відношенні до Індії. Він питався членів Конґресу, чи вони могли би йому подати імення хочби одного першорядного британського політика, який ще й досі ставив би опір цій настойчивій і майже нетерпеливій публичній опінії. Адже, говорив Кавпленд, навіть Чорчил, що в 1935 році виступав проти законопроєкту про Індію, нині певно змінив свої погляди в цій справі. Кавпленд питався далі: „Котра визначна ґазета противиться британській публичній опінії?"

„Одначе не все на ніщо не придавалося", каже Кавпленд. „Мені здається, що мені ні на волосок не вдалося змінити згори приняті ідеї моїх слухачів".

Кавпленд наводить далі свій досвід з студентами в університетському клюбі в Алагабаді та на зборах молодих покінчених студентів університету в Лягоре. Кавпленд говорив про становище домінії в британській імперії. „Як при кожній іншій подібній нагоді, так і тоді, „пише автор, „я пробував пояснити слухачам, що домінії це немовби незалежні суверенні держави, звязані одна з одною й з Британією лише через їх вільний союз в Британській Імперії в спільній вірности короні, та що. який не був би первісний намір слів „вільний союз", події доказали, що він містить у собі теж і волю розвязатися зо союзом. Що становище Домінії Індії було би таке вільне, як становище Китаю".

„Мої слухачі були уважні, але не були переконані. Вони признали, що це все правда, що я говорив про становище домінії, але чи було би це правда, колиб справа йшла за Індію? Чи Індія справді мала би право розвязати свій звязок з Британією, якби їй захотілося?"

Кавпленд говорив і про свої розмови з Ґандієм. З розмови, яку мав з ним у січні, Кавпленд виніс переконання, що Ґанді видимо ніколи не міг бути „в війні". Війна заставила гіндуського лідера проповідувати ще тим завзятіше засаду „духової сили". Ґанді вірить, що ніяким іншим способом не можна нічого путнього зробити.

Щож до питання, де стоїть Ґанді в цій війні, то Кавпленд наводить слова самого Ґандія, що „перемога аліянтів не зробить цього світа кращим". Ця заява стоїть в очевидним противенстві до становища Ґандія, як його малює відомий заграничний кореспондент Луїс Фишер, котрий вернувшися з Індії, запевняє американців, що Ґанді мусить бути проти Японії, бо, мовляв, він є за самостійність Китаю, а хто є за Китай, мусить бути проти Японії. Хотілось би вірити, що справа мається так, як каже Фишер. Та ми знаємо з досвіду, що Фишереве кореспондентське слово не має великої вартости. Бо був час, коли Фишер знав, що в тім краю, де він був не так ще давно кореспондентом, гинули міліони людей з голоду, а він запевняв своїх читачів в Америці, що там голоду нема.

Світло у Світовій Темноті

(Про повну посвяти й відваги працю Міжнародного Комітету Червоного Хреста).

Коли вибухне війна, тоді майже всі договори між воюючими касуються. Одиноким виїмком є Женевська Умова, на підставі якої працюють всі державні товариства Червоного Хреста. В дійсности, доперва у війні виявляється вповні значіння Червоного Хреста як міжнародньої сили.

Червоний Хрест заступає сьогодня найвищі ідеали людства. Він відважно й з посвятою несе поміч всюди, де її треба, де тільки трапиться нещастя і звідки піднімуться зойки жертв. У цій страшній траґедії, якою є війна, над затемненим світом ярко блищить його знак, шанований однаково приятелями і ворогами. Хворі й ранні, голодуючі й обдерті знають його поміч і опіку. Як у всіх справді великих починах, ідея Червоного Хреста є дуже проста: поміч хворим і раненим у час війни, без огляду на те, у якому мундурі і під чиїм прапором вони служать. Ніякі національні, релігійні чи суспільні ріжниці не мають впливу на це всеобіймаюче змагання з людським терпінням.

Міжнародній Комітет Червоного Хреста в Женеві чуйно стоїть на сторожі того міжнародного довіря, яким Червоний Хрест втішається від часу свого заснования в 1864 році. Членами цього комітету є виключно швайцарці. Вони дивляться за тим, щоб праця Червоного Хреста велась вповні безсторонно, та щоб уряди придержувались договорів про Червоний Хрест. Вони передають переписку між державними товариствами Червоного Хреста воюючих сторін, та одержують і передають реєстри полонених і інтернованих.

Делеґати Міжнародного Комітету відвідують табори полонених й інтернованих. Вони провірюють обставини, серед яких інтерновані живуть і мають з ними приватні розмови. Вони приймають жалоби і стараються облегчити трудноці та поправити обставини, впливаючи здержано й відповідно на відносну владу чи управу. Коли треба, тоді Міжнародній Комітет сам офіціяльно звертається до відносних урядів.

У вересні 1939-го року Комітет почав віднову центральної установи для обміну інформаціями про воєнних бранців, так, як це було у попередних війнах. Сьогодня та установа, з централею в Женеві, утримує поверж 20 відділів у ріжних швайцарських кантонах з сотнями урядовців, тисячами добровільних помішників, десятками тисяч листів і посилок денно і з міліонами імен полонених на своїх реєстрах.

Незвичайно багато труду завдає пересилка харчів, одягу, книжок й інших предметів до полонених по цілому світі. Для цього треба було створити величезну транспортову орґанізацію. Вантажні кораблі Червоного Хреста їздять між Лізбоною і середмземноморськими пристанями. З Женеви виїхало більше як 6,000 ваґонів з понад 12 міліонами посилок. Пакунки, заадресовані до відомих полонених їх ріднею чи приятелями, висилається негайно. Окрім того, час від часу, Червоний Хрест висилає зі своїх маґазинів у Женеві всякі речі до таборів полонених для загального розподілу між ними.

У кожній війні Інтернаціональному Комітетови прибуває праці. Зразу його обовязки обмежувались до опіки над раненими й хворими. Пізніше появилось домагання, щоб створити центральну аґенцію для обміну вістками про полонених. Сьогодня, окрім повищої праці, Комітет виконує ще такі завдання: подає вістки про вбитих і пропавших без вісти; переводить обмін жовнірів-калік; вивозить до невтральних держав таких полонених, яким треба лікуватись в іншому підсонні; помагає вертати домів цивільним особам, виселеним з підфронтової полоси; шукає за пропавшими підчас масових переселень; розпреділює харчі, одежу й ліки між цивільне населення.

Щоб виконувати якслід свої завдання підчас війни, Червоний Хрест мусить працювати й підчас мира. Держави не сміють ні на хвилину про нього забути. Для тої цілі, за почином Америки, тсворено Ліґу Товариств Червоного Хреста, яка почала працювати після першої Світової Війни. Вона має два головні завдання: загальна поправа стану здоровля і успішна поміч на випадок катастрофальних нещасть.

Через Ліґу, яка працює цілком окремо від Міжнародного Комітету, державні товариства Червоного Хреста обмінюються вістками про свою діяльність і співпрацюють в ріжних справах, які не належать до Комітету.

Червоний Хрест помагав зближенню між всіми краями. Всі погоджуються на його принципи. Всі уряди знають його цілі й завдання і стараються придержуватись постанов договору не лиш формально, а й по ідеї. Довіря, яке вони мають до Міжнародного Комітету, є признанням за його працю.

В повищих фактах лежить велика надія на будуче. По словам д-ра Макса Ґувера, президента Міжнародного Комітету, „Створення Червоного Хреста було історичною подією не тільки в його власній, гуманітарній ділянці. Через нього міжнароднє законодавство вступило на шляхи, які можуть довести до повного скасовання причин, ізза яких Червоний Хрест повстав, себто до скасовання війни. Старання зробити війну гуманнішою є першим кроком в цьому напрямку".

Вимоги для Таборових „Хазяйок" і Бібліотекарок

Департамент війни видав реґулямін про обовязки, кваліфікації, спосіб життя й довжину служби для хазяйок („гостесиз") і бібліотекарок по військових таборах, постоях й стаціях.

Від хазяйок і бібліотекарок вимагається покінченого каледжу. Кромі цього бібліотекарки мають мати покінчений відповідний курс у якійсь признаній бібліотекарській школі.

Всі позиції бібліотекарок, з виїмком становища начальника бібліотек, є зарезервовані для жінок.

Зогляду на те, що „хазяйки" беруть щораз частіше участь у веденні знадоб службових клюбів, вони повинні зложити бонд у сумі принаймні тисячі долярів. Бонд має бути виданий признаною бондовою компанією, а кошти його має поносити службовий клюб.

Становище директора військового службового клюбу резервується для жінок у віці 30 до 45 літ, що мають здібність помагати урядникові спеціяльної служби на постою в плянуванні дозвільної програми, в подаванні воякам потрібних інформацій та в заряджуванні книговодцями службового клюбу.

„Рекреаційні або товариські хазяйки", що їх звичайно називається „джуніор гостесиз", мають бути в віці від 25 до 40 літ. Хазяйка кафетерії має теж бути в тому віці, а має мати покінчені колеґіяльні курси домашньої господарки.

Таборові бібліотеки містяться звичайно в службовім клюбі, а таборова бібліотекарка теж має мати від 25 до 40 літ життя.

Військові бібліотекарки й хазяйки обовязані відбути чотиро-місячний приготовчий курс, за заплатою, при кінці котрого вони дістануть рекомендації на постійне заняття, якщо вони покажуться справними.

СЕРГІЙ ЄФРЕМОВ.

ХОЛЄРА

(3)

— Ве-льо-си-педа? — протягнув батько і знов пильно глянув на сина. — Ну, як собі знаєш, а тепер рушай на поле!

Іван Микитович сів на простого „драбиняка" поверх рубля і потарабанився на поле. Він взагалі не любив господарства, але надто сьогодні: оте жито, оті копи, що їх він має отикати, ота возовиця — всенький отой господарський клопіт прямо до живого йому допікав; він був перенятий зовсім іншими думками, що не мали нічого спільного зі снопами та копами. Машинально, майже несвідомо отикав він ті копи, що йому показували возільники, не розбираючи, чи буде це згідно з інтересами батьковими. Колиб о. Микита відав, як син отикатиме копи та наглядатиме за возільниками, то певно його взяв би великий жах та жаль за „пропащим добром", і він волів би краще сам „трясти свої старі кости", аніж звіритися на недбаху сина. Іван Микитович аж не тямився з нетерплячки, дожидаючи, поки наберуть на вози жита, щоб можна було вернутись до дому.

Нарешті вози накладено догори, вшнуровано і вони поваґом рушили з поля. Іван Микитович пішки пішов попереду і не заходячи навіть до дому, збочив на вузеньку стежку, протоптану поза городами і попростував до „економії" пана Щербинського, що стояла зараз таки за селом. Пана Щербинського він знайшов теж на току. Пан стояв, дивився на довгу скирту і голосно на ввесь тік лаявся, що поклали криво.

— А бодай вам печінки повивертало, — поклали так, що того й гляди вся скирта перекинеться!... От ідоли! Яж казав — затягай снопи, не висовуй наперед... Дивіться, як боки роздулись, от-от усе піде шкереберть!...

— Здоровенькі були, пане Щербинський! — перебив йому на самому патетичному місці Іван Микитович. — Возите?... Здалека чутно, що господарюєте!

— Як бачите, вожу, бодай їх по пеклі возило! — мовив пан Щербинський, повертаючи до Івана Микитовича своє червоне, заспане, гладке обличчя. — Гляньте, яка скирта черевата вийшла, — зовсім неначе жінка вагітна!... І казав же ідолам — притягай до себе, не попускай у бік, — ні, наче на злість тобі зробили...

— Так жеж, пане, звідси не видко, — виправдувався чоловік, що клав снопи на скирті.

— Не видко?... Бодай ти жінки не побачив!... Щож то я повинен тобі раз-у-раз над шиєю стояти та пащекувати?... Досить у мене й без тебе роботи; думок он стільки, що і в голові не потовпляться, а він — не видко...

— Справді не гаразд покладено, — сказав і собі Іван Микитович, аби щось сказати, бо це йому зовсім не цікаво було. — Де вам не гаразд, — зовсім зле. Кажуж, що перекинеться бісова скирта, хоч підпирай, чим знаєш... Щасливий ви, Іване Микитовичу, що не маєте цього клопоту. Як би мені так, то яб до самого неба підстрибнув з радощів.

— Яке там — не маєте? Он тільки що з поля, — батько й мене вирядив по снопи.

— То й батюшка сьогодні возить? — запитав пан Щербинський.

— Возить, та ще так завзято, як один тільки він і вміє: і не спить, і не їсть... Та мені вже так обридла ця возовиця, що я надумав із дому тікати.

— А знаєте, що? — мовив раптом пан Щербинський. — Ну, її к Богу отсю возовицю, нехай їй біс! Ходімо краще до хати та смикнемо по чарці по трудах, — далебі, так!

Іван Микитович не сперечався, хоч не дуже був в той час охочий „смикати". Алеж він знав, що поки вони на току, пана Щербинського трудно збити з возовиці на що небудь інше, а йому тепер зовсім не те в голові було: Іван Микитович думав, як би так делікатно та політично звести розмову на вельосипед, щоб пан Щербинський не догадався, чого йому так несподівано забажалося в Тарасівку. А то як причепиться з жартами та примовками, то й до вечора не переслухаєш.

— Як же спочивали після вчорашнього? — запитав пан Щербинський ідучи поруч Івана Микитовича до хати.

— Погано, не вам кажучи. Не доспав, мухи не дали.

— Говоріть — мухи!.. Певне дівчата!...

Пан Щербинський був вельми ласий до всіх тих розмов, у яких таким чи іншим способом фіґурували дівчата. Тим то він завжді умудриться звести розмову на цю принадну для себе річ.

— Ет, вигадуєте не знать що! — ніби розсердившись відповів Іван Микитович.

— Ви вже розпустили свою фільософію!...

— Це не фільософія, а суща правда! Ну, сідайте за стіл, а я тим часом добуду чого небудь поживного. Ганно! — гукнув він до пекарні, — а внеси нам чого небудь перекусити на один зуб!

— Коли це для мене, то спасибі, не клопочіться! Я недавнечко тільки поснідав... А знаєте, чого я до вас прийшов?

— Ні, не знаю... Хіба може з Ганною скортіло побачитись?...

І він моргнув на дівчину, що вносила посуд. Дівчина усміхнулась і почервоніла.

— Ви знову з жартами!... А я до вас за ділом, за вельми поважним ,серіозним ділом.

— Коли це у вас ті діла поважні завелися? Чи не з учорашньої бува ночи?... Та кажіть, кажіть, яке там діло у вас, цікаво почути.

— Ваш вельосипед у вас тепер дармує?

— Як бачите, возовиця: ніколи тепер їздити.

— Позичте мені його на кілька день.

— Благородним спортом хочете занятись?

— Занятись — не занятись, а хочу поїхати в Тарасівку. Батько, як знаєте, коней не дасть через ту возовицю капосну, то я й надумав на вельосипеді помандрувати.

(Дальше буде).

За Тиждень

Департамент війни і фльоти виробили на спілку з робітничими організаціями плян, як вести працю в тих фабриках амуніції, що є власністю держави. Цей плян обіймає близько 100 великих фабрик, які уряд передав під управу приватним підприємцям, задержуючи за собою загальний нагляд.

Заяву про це видали департаменти армії і фльоти, в порозумінні з головою Американської Федерації Праці, Вилйемом Гріном, і головою Конґресу Індустріяльних Організацій, Филипом Мореєм. Участь приватних контракторів у праці великих державних фабрик окреслено в тій заяві як вповні доцільну для „повного використання засобів робітництва й управи та для того, щоб не допустити до нарушення існуючого в краіні промислового ладу".

Державний секретар Кордел Гол і міністер закордонних справ Югославії Момчило Нінчіч підписали в імені своїх держав договір про взаїмну допомогу. Тим способом Югославія стала десятою державою, після Великої Британії, Хіни, Совєтського Союзу, Бельгії, Польщі, Голяндії, Греції, Чехословаччини й Норвеґії, яка буде користуватись постановами закона про „ленд-ліз".

Обмін однозвучними дипльоматичними нотами між секретарем К. Голом і совєтським послом М. Літвіновом продовжив ще на рік торговельний договір між обидвома державами; цей договір підписано 6-го серпня 1937-го року і він остане в силі до тогож дня 1943-го року, а також і далі, якщо його не заступить якась інша умова. Торговельні зносини з Совєтським Союзом основуються тепер майже в цілости на вимогах воєнного часу. Америка посилає до СССР воєнне знаряддя на підставі закона про „ленд-ліз" у такій кількости, яка лиш можлива. Постанови договору про полекші при обміні іншими товарами остануть в силі також після війни.

Президент Рузвелт встановив окрему комісію, яка має наглядати за збірками фондів на допомогу жертвам війни в Злучених Державах і заграницею. Комісія має широкі повновласти щодо нагляду й реґуляції таких збірок. Її головою є Джозеф Е. Дейвіс, бувший американський амбасадор в Бельгії і СССР.

Комісія матиме право реєструвати й давати дозволи аґенціям, що займаються такими збірками, буде встановляти час і суму збіркових кампаній, та приписуватиме, як переводити такі збірки. Вона може вимагати фінансових звітів зі збірок, та може обєднувати а то й закривати установи, що займаються збірками, чи то для кращого успіху збірок, чи для заощадження фондів.

Згідно з підрахунком Бюра Іміґрації і Натуралізації, до 17-го липня видано ідентифікаційні посвідки 934,100 горожанам Італії, Німеччини й Японії, що перебувають у Злучених Державах. Між ними було 599,111 італійських горожан, 263,930 німецьких, 47,963 японських і 23,096 таких чужинців, яких приналежність до повищих держав була сумнівна. Ідентифікаційних посвідок видано на 167,728 менше, як зареєстровано чужинців з Італії, Німеччини й Японії в 1940-му році. Це зменшення горожан Держав Осі має свою причину в цьому, що багато з них за той час натуралізувались, виїхали, або померли.

Уряди девятьох европейських держав, що находяться під утиском Держав Осі, звернулись до президента Рузвелта з „пильним зазивом", щоб він дав „Німеччині й іншим державам Осі" останню пересторогу проти „варварства й нелюдських злочинів, поповнюваних щоденно" в окупованій Европі.

Морська комісія конґресу проголосила, що кораблебудівництво зросло за останній рік на 360 відсотків, та що морське летунство розвивається незвичайно успішно і „дасть Злученим Державам найсильнішу ударну зброю за весь час існування фльоти".

Американська промисловість спускає на воду нові кораблі багато швидче, ніж було передвиджено, а винахідчивість дозволяє виробляти „поправлені моделі всіх родів" літаків.

В Нюпорт Нюс, Вирджінія, спущено 31-го липня на воду перший корабель-летище (авіоматку), викінчений від часу японського нападу на Перл Гарбор. Його названо „Есекс" і це є перший з одинацяти подібних кораблів, що матимуть по 25,000 тон вмістимости. Робітники привитали окликами спущення на воду „Есекса" і зараз після того взялись за будову другого подібного корабля.

Обєднана Комісія Воєнної Продукції Злучених Держав і Канади подала у своюму першому звіті, що вирібництво амуніції в Америці збільшилось чотири рази в порівнанні з 1941-им роком, а в Канаді три рази. Це відноситься до другого кварталу 1942-го року в порівнанні з вирібництвом пересічно за цілий 1941-ший рік. У звіті подано дальше, як згадана комісія старалась за перше пів року свого існування координувати продукцію в обидвох країнах, як приймала міри, щоб її побільшити, оминаючи непотрібне виконування тої самої роботи окремо в кожній країні, та як вона старалась, щоб якнайбільше родів зброї були однакові в обидвох державах. Далі комісія влегчувала обмін сирівцями й іншими матеріялами та пожвавлювала транспорт. При цьому усувано митні перешкоди та заведено якнайповніший обмін інформаціями про способи продукції та про всякі інші пляни.

Департамент війни закуповує жовнірський одяг, лаштунок і інші загальні припаси в тих країнах, де приміщене військо. Тим способом заощаджується на транспорті, зменшується число кораблів, потрібних для підвозу постачання американським воякам в заморських країнах, та залишається на кораблях більше місця для інших важних воєнних матеріялів.

Команда армії рішила покликати в серпні перший раз рекрутів, яких зараховано до кляси „1-B". Асентерункові комісії дістали розпорядок включити у серпневий набір таких рекрутів, яких вже означено, що вони наслідком якогось фізичного недомагання не надаються до служби в боєвих частинах.

Вислід цього початкового набору, що обіймає цілу державу, покаже, до якої міри армія зможе вжити рекрутів кляси „1-B". З перших спроб виходило, що вони придатні для праці в канцеляріях і при легкій фізичній роботі, де вони можуть заступити вояків, здібних до повної військової служби.

Департамент Хліборобства проголосив, що попит на земплоди буде на протязі кількох найближчих місяців зростати. Їх буде треба для цивільного населення і для війська в Америці, а також для Обєднаних Держав, що одержують поміч на підставі закона про „ленд-ліз". В звіті департаменту сказано, що в найближчих місяцях: 1) продукція яєць і молока буде більша, ніж колинебудь дотепер; 2) в найближчому році буде заколено під доглядом федеральних властей приблизно 65 міліонів свиней; 3) від тепер до кінця року буде продано більше худоби, ніж за той самий час 1941-го року; 4) продукція домашніх товщів за 1942-гий рік буде на 12 відсотків більша, ніж в 1941-шім році; 5) найбільшого запасу пшениці сподіються на час між липнем 1942-го і червнем 1943-го року — усього біля 1,535 міліонів бушлів; 6) за 11 місяців перед 30. червня цього року зужито в Америці 10.2 міліонів балів бавовни; на першого липня заповідали, що під бавовною находяться 24 міліони акрів землі, майже 4 відсотки більше, як простір, з якого зібрано бавовну в 1941-му році.

Президент Рузвелт підписав закон, яким призначено вдовам і іншим залежним від вояків і моряків постійної армії і фльоти особам пенсії у висоті 75 відсотків пенсій по вояках з Першої Світової Війни. Такі пенсії будеться виплачувати особам залежних від таких військових, які згинули, виконуючи свої обовязки підчас мира.

Управа Оборонних Ощадностей подала до відома, що старшини й моряки фльоти закупили за червень воєнні щадничі бонди вартости 6,782,475 долярів. Воєнний департамент проголосив, що біля одного міліона осіб, що одержують платню від департаменту, військових як і цивільних, добровільно відкладають частину своєї платні на купівлю воєнних щадничих бондів.

Вісім урядових установ потвердили таку пропозицію щодо робочого часу, маючи на увазі якнайбільшу видатність праці у воєнній продукції: 1) осьми-годинний день і 48-годинний тиждень праці; 2) 30-минутова перерва на обід; 3) на приблизно кожних сім днів один день відпочинку; 4) розложення вакацій на протяг цілого року. Департамент праці каже, що більше як 1,500,000 робітників у воєнних індустріях працює більше як по 48 годин на тиждень.

Сповніть Свій Обовязок!

Хто спосібний до війська, той повинен знайтись негайно в рядах армії чи фльоти і своєю військовою службою причинитись до воєнної перемоги Америки.

А хто не наставляє своїх грудей за свій край, той повинен працювати для оборони краю на інших ділянках, а в першу чергу закупити негайно Бонд Краєвої Оборони і купувати бонди оборони чи стемпси так довго, поки не закінчимо цеї війни повною нашою перемогою.

Бонд можете купити вже за $18.75, а стемпс — за 10 центів. Значить, що є дана можність кожному і кожній допомогти фінансово державі знайти фонди, потрібні на ведення нами не спровокованої, а тільки накиненої нам війни.

Press Reports On Ukraine & Ukrainians

PARADE TO BAR UKRAINIAN FLAG

Committee Votes Order After Clash Over Status in War

The Ukrainian national flag was banned from Newark's "Win the War parade at a meeting of the parade committee yesterday in City Hall. The action was taken after a heated discussion on whether the Ukrainian people of Europe were with or against the United Nations.

As a result of the verdict, leaders of the Ukrainian groups here have threatened to withdraw their 600 marchers from the parade Saturday "because the decision is a stain on our loyalty to America." Rev. Dr. Vladimir Klodnycky, rector of the Ukrainian Orthodox Church, announced he would appeal for intercession by Secretary of State Hull. Father Klodnycky said he represented 8,000 Ukrainian-Americans in Newark.

The committee's action followed a meeting Friday of 117 presidents of CIO local unions, at which the labor leaders stated in a resolution they would "march under protest" if the Ukrainian flag were displayed.

Sharp Debate Rises

Nine members of the parade committee met for what was expected to be a routine task of assigning parade positions. But the session turned into a fiery debate, with Father Klodnycky and Ira Scarf, a lawyer of 790 Broad street, on one side and Leonard Goldsmith, CIO organizer and executive secretary for the parade, on the other.

"The Ukrainian flag was banned from New York city's parade a few weeks ago," Mr. Goldsmith said. "This is the country that has been fighting Russia and Poland for a long time. They are playing into Hitler's hands. They are counter-revolutionaries who are seeking freedom from Russia at a time when the Soviet is going through her darkest hours."

To this statement, both Mr. Scharf and Father Klodnycky replied that Ukrainian were "not working with Hitler."

"This flag has nothing to do with Hitler," said Father Klodnycky. "This problem was brought here by Poles and Russians who are opposing the Ukrainians in this country. If you like to apply the democratic principles to all you will permit our flag to fly in the parade. If not, we will not participate. But you have no right to insult our flag by saying it has been recognized by Hitler."

Just Want 'Small Strip'

Mr. Scharf added: "If these people were working with Hitler I would not be for them. Ukrainia has 45,000,000 people. All they want is a small strip of land they can call their own."

"That's the answer," interrupted Mr. Goldsmith. "They want this land at the expense of Russia while she is at war with Germany."

Herman W. Brams, chairman of the committee, who presided, suggested that the group wire Washington for a definition of Ukrainian status in the war. This was defeated by a four-three vote, with two members not balloting.

Later the committee was offered a motion to ban all flags but those of the 28 United Nations. It was pointed out this would leave out the Irish flag and the banners of other neutrals. When a committee member suggested the motion be carried anyway, James G. Caffrey, committee treasurer, shouted: "Go ahead and ban the Irish flag if you want to raise a lot of hell. That flag has not been recognized by Hitler. There's a lot of Irish in Newark who would resent it."

Question Over Finland

At one point Mr. Caffrey said there had been requests for permission to carry swastikas and Fascist flags in the parade. He asked Mr. Scharf, "We are not at war with Finland, but would you permit the flag of Finland to be shown?"

"They are not at war with us and I would," replied Mr. Scharf.

"Well," Mr. Goldsmith interjected, "we get reports of American boys being bombed at sea by German planes based at Petsamo. Would you call that neutral?"

The motion which later was approved was offered by Mr. Goldsmith. It stated that "no national colors but those of nations who are affiliated with the United Nations shall be permitted in the parade, except recognized neutrals."

Father Klodnycky and Mr. Scharf departed with the promise that they would be notified by Wednesday whether the Ukraine was to be considered a "recognized neutral nation."

An interpretation released later by the committee ruled that flag out of the parade because the Ukrainians "have not been a separate nation in several hundred years," and "its flag would be out of place."

"We strongly urge that every American-Ukrainian participate in the parade," the order said. "The committe feels that the unity of all the American people and the unity of the United Nations is vital to our victory effort and believe that the decision will promote harmony.

"The committeee wants it clearly understood that we do not doubt the loyalty and patriotism of this great body of Americans of Ukrainian descent. This decision is based upon the official policy of the government in respect to the pact signed by the 28 United Nations."

'Action Not Democratic'

When notified of the committee's ruling, Father Klodnycky said:

"I think that the action taken against the Ukrainian groups is not democratic. Other groups will have their national flags. Why is this denied to the Ukrainians? Our is 300 years old. Our country is not allied with Hitler. I understand that this action was prompted by Poles and Russians and some Czechs. I am going to appeal to Secretary Hull and Senators Barbour and Smathers to intercede for us and ask the committee to include our flag in the parade."

The Ukrainian flag is one half blue, one-half yellow.

The committee heard Robert R. Lemcke, chief air-raid warden of Newark, threaten to withdraw 3,000 air-raid wardens when he was told they would march in the Fifth division, behind several civilian units. Mr. Lemcke said his wardens would not be able to leave their posts more than two hours and would have to be placed behind fast-moving military units at the head of the line. After a discussion Leo F. Niemeyer, grand marshal, ordered the change, but other Civilian Defense will remain in the Fifth division.

City Largest Parade

The parade will be the largest ever held in Newark, Mr. Niemeyer said. About 100,000 war workers, service men, Civilian Defense workers and others are expected to participate. There also will be many floats.

The committee announced it has taken extra precautions that war workers do not leave their benches to participate in the parade. Shop stewards of plants have orders to pull from line any mechanic who should be working.

The parade will begin at 1 P.M. and last eight hours. The line of march will be north on Pennsylvania avenue to Lincoln Park, east to Broad street, north on Broad street to Washington Park and disband. At City Hall the marchers will be reviewed by Governor Edison and his staff, Mayor Murphy, city commissioners and other officials.

The committee criticized published reports that it had not considered the problem of keeping war work in progress when it planned the parade.

"That was our first consideration," said Mr. Brams.

(The Sunday Call, Newark, N.J., August 9, 1942)

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ПІТСФИЛД, МАСС.

Знаменитий попис наших дітей.

День 2. серпня залишиться в памяти пітсфілдської громади, бо цього дня їхні діточки, під проводом Сестер Василіянок, дали гарний концерт з нагоди. закінчення вакаційної школи, яку вели Сестри дуже короткий час, бо всього тільки пять тижнів. Та за цей час навчили тих маленьких щебетати українською мовою, котру вони мали нагоду почути перший раз у школі. Родичі зрозуміли вагу рідної школи, бо хоч у тім часі було дуже горячо, але діти точно ходили до школи, а також і на проби до концерту. В тому велика заслуга о. Борси, котрий зібрав тих школяриків і постарався за безплатне приміщення для школи в Поблик Скул. Знову Сестри були вже тими майстрами, що коли маленька дитина прийшла раз до школи, то не лишала її аж до закінчення. Люди говорили поміж собою, що ті Сестри то якісь надзвичайні, бо годі дитини втримати в дома, а ще досвіта зривається і каже: Рихтуйте мені лонч, бо я іду до школи, щоб не було пізно, бо Сестра казала, що хто спізняється, той не є школярем. Тому, як священик заповів пару тижнів тому, що Сестри на закінчення школи уладжують концерт, то люди нетерпеливо ждали згаданого дня. Вже перед розпочаттям концерту галя була повна людей. Точно в годині третій почався концерт вступним словом о. Борси. А коли піднеслась куртина, то на сцені було повно дітей, школярів цеї школи, що мішаним хором відспівали пару пісень, а між тим і „Многая літа" для о. Борси з нагоди його іменин та за його труди коло школи.

Відтак почалось щебетання тих маленьких жайворонків, що попису вались ріжними деклямаціями і вручили цвіти свому парохови, котрому нераз заблестіла сльоза в оці. Вершком програми був марш наших стрільців, як орхестра заграла „Гей там на горі Січ іде". На сцену вмаширував довгий ряд тих січовиків, під проводом свого атамана. Почали робити вправи, а публика раділа, так, що не давала їм зійти з сцени. По них вмаширував знова відділ дівчаток, що під проводом своеї старшини почали свої вправи. Тут треба справді подивляти працю Сестер, що потрафили з такого збираного діточого ґуртка витворити правдиву карну армію. Люди плакали з радости, що їхні діти немов відродилися. Нераз казали, що моїй дитині хоч в голову стрільте, так воно нічого по українськи не розуміє, а тут вийшло цілком що інше. Сестри не стріляли, а так гарно навчили, що за це їм треба дати признання та побажати здоровля до дальшої праці. На закінчення о. Борса подякував Сестрам за їхню працю в імени родичів і громади та попросив присутних, щоб зложили датки охочо в надії, що школа в їх місцевости знову буде, але вже не вакаційна, але щоденна. І я бажав би пітсфілдській громаді, щоб подбала про цю будучність народа. Не від річи буде згадати, що ті школярики, то майже всі самі члени У. Н. Союзу. Два дні по концерті парохія зробила забаву для тих дітей, щоб в той спосіб нагородити їх за той час, в якому інші діти бавились, а вони ходили до рідної школи.

Присутний.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

Прохаємо читачів „Свободи", що змінюють свою адресу, виповнити оцей блянкет, подаючи доконче стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати його в листі з 10 ц. поштовими значками до адміністрації „Свободи".

Число відділу ....

Імя й назвище ....

Стара адреса ....

Нова адреса ....

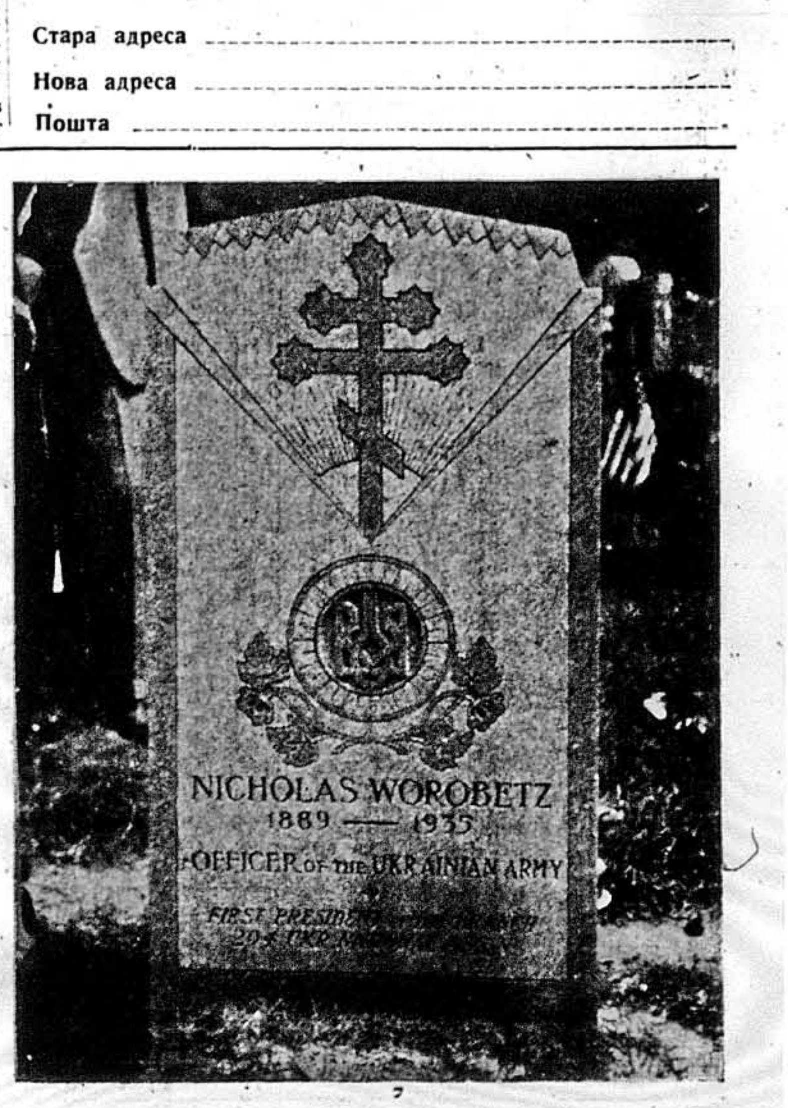
Пошта ....

ВПРАВИ, ЩО НЕЗАБАРОМ СТАНУТЬ ДІЙСНІСТЮ У ВІЙНІ.—Хлопці, що їх бачимо на образку, це учні Воєнної Академії в Вест Пойнт, звідки виходять найкращі американські офіцири. Вони перескакують „пліт" з грубих стосів, що обложені колючим дротом. В руках держать кріси з наїженими багнетами, бо перескочивши приходиться їм зводити рукопашний бій з „страхопудами", яких місце заступлять незабаром справжні вороги з крісами, багнетами і гранатами.

ПАМЯТНИК ПРЕДСІДНИКОВИ 204 ВІДДІЛУ У. Н. СОЮЗУ — МИКОЛІ ВОРОБЦЕВИ.

Члени 204 відділу У. С. Союзу в Ню Йорку власним коштом здвигнули на гробі свойого заслуженого першого предсідника і одного з основоположників цього відділу, **Миколи Воробця**, памятник. Памятник посвячено цього року, в День Прикрашування Гробів, на цвинтари Мавнт Оливет, в Меспет, Ню Йорк.

Гористий Кавказ

З упадком Ростова почалася боротьба за Кавказ. Ця совєтська територія є окружена на схід Каспійським морем, на захід Чорним морем; на південь межують з Кавказом Туреччина і Персія. В тягу історії був Кавказ місцем, де лучилися Схід із Заходом, як рівнож був невтральною, так сказатиб, територією між двома континентами. Є він майже наскрізь гористий, і має простору около 180 тисяч кв. миль.

Політично Кавказ є поділений на три більші совєтські републики і менші автономні території. Найважніші з цих републик, це Транскавказія, Дагестан і північний Кавказ. В републику Транскавказії є включені три менші републики — Азербайджан, Грузія і Арменія.

Ця остання була через довгі століття тереном боїв ріжних наїзників. Її населення зазнало чимало знущань від персів і турків, особливо підчас минулої війни, коли турецьке військо жорстоко справлялося з вірменами, нападаючи на тодішну Отоманську імперію. Ця імперія розпалась і Арменія якийсь час була самостійною державою. Турки тоді знова готовилися на ню напасти, але червоне військо до цього не допустило.

В 1920. році між Туреччиною і СССР прийшло до порозуміння відносно Арменії. Туреччина забрала Требізонд, Карс і територію кругом озера Ван, а решта території найшлася під протекторатом Росії. Два роки пізніше цю частину Арменії прилучено, разом з Грузією і Амербайджаном до републик Транскавказії.

Північний Кавказ не є гористий. Є це козацький степовий край, на якім родиться пшениця і є широкі пасовиська. Ця частина Кавказу включає дві автономні провінції — Кубань і Ставропіль. Кубань (українська територія) носить цю назву від ріки тої самої назви. Ця ріка випливає з Ельбурзьких гір і вливається до Чорного моря. Через провінцію Ставропіль перепливають дві важні ріки — Кума і Терек, які випливають на Каспійське море.

Кавказькі гори починаються на захід від Новоросійська, що находиться на другім боці від Керчевського проливу, і протягаються в сторону полудневого сходу. до Баку, в довжині 900 миль. Опріч вузьких просмиків, є це безперервний ланцюг височезних гір, шпилі яких сягають від 10 тисяч до 19 тисяч стіп вгору. Найвищими є Елбруз, 18,526 стіп, і Казбек, 17 тисяч стіп високости.

Просмиків через кавказькі гори є лише кілька. Вони такі вузькі, що в зимі вони заблоковані снігом і майже непрохидимі. Найважнішим просмиком, це мілітарна дорога, побудована в 60-тих роках минулого століття. Цей шлях починається на північнім боці гір, в околиці Прохладная і веде до столиці Грузії, Тифлісу. Опріч того є ще два важні мілітарні шляхи. Всі вони трудні до переїзду через те, що вони находяться у великій височині. Наприклад, просмик Мамісон находиться девять тисяч стіп високо.

По довгих трудноцах вдалося збудувати залізницю через Кавказькі гори і в 1930 році на ній почався рух.

Республика Дагестан має 12 тисяч квадратових миль. Живе на ній около 800 тисяч душ. Є тут менші нафтові поля, в околиці міста Грозного, яке начисляє около сто тисяч мешканців. Столицею цеї републики є Мохач-Кала (колись Петровськ), з населенням приблизно 50 тисяч. Нема в ній важної індустрії. На каменистім просторі населення з трудом плекає зерно, тютюн і бавовну. Совєтський уряд в останніх роках уліпшив в тій републиці методи наводнювання землі, внаслідок чого урожай значно збільшився. Населення Дагестану є наскрізь магометанське.

Залізниця зі Ставрополя перетинає Дагестан і доходить до Махач-Кала на Каспійськім морі. Відти вона простягається до Баку, столиці Азербайджану, в південно-східній части Кавказу.

Баку є центром одного з найбільших нафтових піль у світі. Є це третє найбільше місто в СССР, з населенням поверх 800 тисяч. Баку є не лише нафтовим центром, але і важним портом на Каспійськім морі. В 1927. р. совєтський уряд переорганізував околицю Баку так, що в 1934. році випродуковано там 19 міліонів тон нафти. Нафту рафінують за містом, в так званім „Чорнім Місті".

Република Азербейджану граничить на південь з Персією, на захід з Арменією, на схід з Каспійським морем. Простору вона має 33 тисячі кв. миль, на якім живе около 3 міліони людей. Подібно як і Дагестан, є це рільничий край, але з лагіднішим підсонням.

Не треба забувати, що у всіх републиках на Каспійському морі риболовля є одною з найбільших індустрій.

З Баку залізниця завертає на північний захід, перетинає Азербайджан, і веде до Тифлісу, столиці Грузії, відки походить Сталін. Простір Грузії має 26,500 кв. миль, з населенням близько три і пів міліонів. Є це найкраща частина Кавказу і найбільш плодюча. Лагідне підсоння цеї републики спріяє плодючости землі. В околиці порту Батум, над Чорним морем, де дощі перепадають часто, ростуть пальми, помаранчі, цитрини, ріжного рода тропікальні дерева і овочі.

Найбільшим рільничим продуктом Грузії є кукурудза яка живить не лише грузинське населення, але і цілу Транскавказію. Культура винограду рівнож поширена.

Тифліс, столиця Грузії, лежить на ріці Кура і начисляє поверх пів міліона душ. Це місто в минулому здобували араби, перси, турки, монголи, але грузини його постійно відбивали від наїзників.

Інші важніші міста в Грузії є Утаїс, бувша столиця, з 80 тисяч населення і Батум, чорноморський порт, з 70 тисяч населення. В Грузії рівнож находиться старинне місто Мтшек, яке славиться старинною катедрою, побудованою в пятім століттю, і мостом, побудованим старинними римлянами.

Грузини є найкращою расою на Кавказі. Краса грузинських жінок є особливо замітна. І тому в минулости турки і перси спеціально нападали на Грузію, щоби збагачувати свої гареми грузинськими красавицями.

Арменія має півтора міліона людности, що живе на просторі 12 тисяч кв. миль. Перський вплив тут значно замітний. Є це край горбоватий, покритий травами, але без дерев. Відповідних залізниць нема, і тому комунікація є дуже утруднена. Клімат несприятливий — зима довга й гостра, а в літі панує посуха, хоч в долинах ріс ростуть овочі, тропікальні дерева і до певної міри родиться збіжжя. Тому, що є подостатком трави, вірмени мають нагоду плекати знамениті коні, осли і худобу. В Арменії находяться широкі поклади золота, срібла, цинку, міди, вугілля, заліза, але копальняна індустрія мало розвинена.

В Арменії є мало міст. Найбільше, це столиця, Ериван, в якій живе около 200 тисяч душ. Решта, це містечка і села, які по більшій части збудовані на легких схилах гір. Другим важним центром є місто Ленінакан, де є 100 тисяч населення. Попередно це місто називалося Александрополь. Є це залізничий центр, з якого одна залізниця прямує до Туреччини, а друга до Персії.

Є на Кавказі інші автономні території: Адигейська, Черкеська, Карачаєвська, Південно Осетинська, Карабажська Автономна Область, і слідуючі менші републики: Кабардино Балгар, Північний Осетин, Чечен-Інгуш, Абхазіян, Аджарія і Нахічеван. — („Канадійський Фармер").

ВІДЗНАЧЕННЯ. — Лютенант командир Джан Болклі дістає від президента Рузвелта конгресову почесну медалю, найвищу воєнну відзнаку в Злучених Державах. Його відзначено за напад торпедовим човном на японські кораблі в Субик Бей.

БУДЕ ПОВІШЕНИЙ, ЯКЩО ПРЕЗ. РУЗВЕЛТ НЕ ПОМИЛУЄ. — Засуджено на смерть через повішення Макса Стефана, років 49, американського натуралізованого горожанина з німецького роду, власника ресторану в Дітройт, Міш., за те, що допомагав німецькому офіцирови, що зветься Петер Круг, а який був в Канаді в таборі полонених і звідтам утік до Злучених Держав. Круг виявив на суді все, поміч, яку одержав від обвинуваченого. Макса Стефана суджено як американського зрадника.

Оселі Артистів

Від віків артисти мали звичку оселюватись гуртом в якійсь даній секції великого міста, даючи їй тим своєрідний кольорит і „артистичну атмосферу". В великих індустріяльних містах такі кутки як Монтмарт в Парижі, Сейнт Джанс Вуд в Лондоні, Ґрініч Виледж в Ню Йорку мають бути прибіжищем для тих, хто хоче працювати для штуки далеко від гуку та стуку великого міста.

Однак звичайно велике модерне місто не може дати надхнення артистови, зокрема тим малярам, які малюють краєвиди. Хоч краса не має ограничення, та проте для кольонії малярів можна знайти краще місце, ніж ті всі богемські квартали великих міст. Мабуть перша така кольонія для артистів була заснована в Барбізон 1884 року, в малім французькім містечку. Один з основателів цеї кольонії був славний маляр Жан Франсоа Мійє, який дав почапки так званій Барбізонській школі малярства. Він малював краєвиди і кратини з життя селян, а особливо славні його образи селян при роботі в полі.

В Англії кольонія артистів є в Корнвал. Німеччина мала давніше Оберамергав, куди зіздажалися колись артисти малярі зі всього краю. Італія задля краси своєї природи була довго прибіжищем для всяких артистів, малярів і письменників і артистичних кольоній там було дуже багато.

В Америці вважають Ню Йорк за центр американської штуки. Тут міститься славний Метрополитен музей і багато інших художних галерій, де звичайно артисти зі всіх усюдів роблять виставки своїх образів. Кольонія артистів Ґрініч Виледж — це частина міста на північ від Вашингтон Сквер. Ґрініч Виледж є осередком життя артистів і письменників. Він зовсім не похожий на Ню Йорк. Деякі вулиці там подобають більше на Латинську дільницю в Парижі, або Росел Сквер в Лондоні. Там можна найти старі деревляні доми будовані ще перед 1800 роком, а які зберегли свою мальовничість і досі. Здається навіть, що той поспіх і рух Ню Йорку обминають вулички Ґрініч Виледжу.

Американські артисти малярі оселюються скрізь на полудні Америки та над берегами моря. В проміннях полудневого сонця артисти малярі бачать більше красок і часто ідуть туди малювати свої картини. Так само, ріки і озера привабляють своєю красою малярів і вони часто оселюються на їх берегах.

Нераз якийсь маляр знайде собі гарний куточок і тим зробить початок великій кольонії. Наприклад, славний американський маляр Абот Тайер жив і працював в Доблин, Ню Гемшир, і там дав початок оселі артистів. Одна з найвизначніших американських кольоній для малярів є в Таос, Ню Мексико. Її заснували три американські малярі, які в 1898 заїхали туди і сподобали собі Таос так, що зосталися назавше там жити. Згодом Таос виріс на велику артистичну кольонію.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252., відбудуться в неділю, 16. серпня, в годині 12:30. в парохіяльній гали, 1944 Вест Ірі ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори. — І. Мегас, предс.; П. Хомин, рек. секр.; М. Батюк, фін. секр.; І. Сливка, кас.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Бр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 259, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 16. серпня, в годині 2. пополудні, під ч. 4950 Савт Павліна ул. — Василь Горинець, предс.; Іван Побуцький, секр.; Антін Партика, кас.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Бр. св. О. Николая, від. 175, подає до відома всім своїм членам, що місячні збори відбудуться в суботу, 15. серпня, в годині 7:30 ввечір, в гали У. Н. Дому, 4655 Мартін ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори. Всі члени повинні зголосити в відділі, за яку суму вже купили воєнних бондів, та подати їх числа. — В. Братусь, предс.; В. Білінський, кас.; В. Бартош, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 369, відбудуться 16. серпня в год. 6:30 ввечір в гали церковній. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Також просимо довгуючих членів вирівнати свої залеглости, бо вже час зрозуміти, що тепер не повинносл затягати довгу. — За уряд: М. Куба, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339, відбудуться в суботу, 15. серпня, в год. 7. ввечір, в домі Громади, 3322 Норт Лавренс ул. Просимо всіх членів, місцевих і позамісцевих котрі мають закуплені воєнні бонди, подати на зборах урядови відділу, на яку суму мають закуплених бондів, бо урядові цього конечно потрібно. — За уряд: Іван Сорока, предс.; Марко Куничка, кас.; Андрій Хромяк, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ., Н. Й. — Чергові збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в домівці У. Н. Дому, 31-14 Ґренд Еве. в суботу, 15. серпня. Початок вплати вкладок членами година 6., а початок зборів година 7:30 ввечір. Усі наші члени й членкиці повинні зрозуміти вже раз, вкладки членів платиться перед зборами, а не в часі, коли збори формально вже відкриті. Пригадуємо ще раз, що члени, або членкиці, котрі задля важних причин не можуть бути приявними підчас зборів, свої приналежности можуть вирівнати після зборів в неділю чи іншого дня вечором там, де відбуваються кожні братські збори. — За уряд: Михайло Ґалан, предс.; Григорій Василик, скарб.; Михайло Беля, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. — Збори Тов. Згода, від. 294. відбудуться в суботу. 15. серпня, в годині 8. ввечір, в гали де все. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо кілька важних справ, котрі мусять бути вирішені на цих зборах. — За уряд: І. Король, предс.; С. Музика, кас.; Я. Салій, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. серпня, в гали парохіяльній, 803 Фронт улиця, в годині 2. пополудні. Просимо членів прийти на означений час. Напоминаємо членів, щоб заплатили свої вкладки найдалі до 25. в місяці. Довгуючі члени, як не заплатять цього місяця, будуть суспендовані. — За уряд: Й. Матковський, предс.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

ТАРЗАН, ч. 615. Пані й служниця.

Хоча вона була люта на нього, Даріна не могла відорвати своїх очей від Тарзана. Який він гарний!

До неї підійшла дівчина. „Ваш чай, пані!" У ту хвилю корабель похитнувся.

З підносу все висипалося на подолок Даріни. Вона скочила люто. „Івет! Ти дурна хлопко!"

Як вона вдарила служницю, корабель знову похитнувся й Івет упала. Тарзан кинувся її підняти, і ця чемність супроти служниці ще гірше влютила Даріну.